

P. ERȘOV

CĂLUȚUL COCOȘAT

PARTEA A TREIA

*A fost om de prin norod,
Azi e falnic voievod*

Ta-ra-ra și ta-ra-ra!
Din ogradă-un cal ieșea,
Dar țăranii-l apucară
Și mai tare-l ferecară.
Stă o cioară-ntr-un stejar
Și din goarnă, iar și iar
Cîntă și nu se oprește,
Pe creștini de-i veselește:
— Ascultați, voi, cei de treabă!
Cic-a fost un moș și-o babă.

Moșul dacă șuguiește,
Baba zicători rostește
Și se pun pe chefuit,
Chef cum nu s-a pomenit!
Uite-un început. Dar stai,
Basmu-abia pornește. Hai!
Pe la poarta noastră cîntă
Musca și așa cuvîntă:
— Ce-o să dați pe vestea mea?
Știu o soacră ce-și bătea
Nora, stînd lîngă cuptor.
A legat-o binișor,
Un picior i-a descălțat
Și i-a spus, știi, încruntat:
— N-ai să te plimbi nici un pic
Nu privi la vreun voinic!
Iată-alt început. Ei, dar
Vine și povestea iar!

Merge, cum ziceam, Ivan
De-a călare spre ocean.
Viforos căluțul zboară,
Astfel că din prima seară
Mii de verste-a înghițit.
Nicăieri n-a poposit.
Și-ajungînd lîngă ocean,
Calu-i spune lui Ivan:
— Măi, Vaniușa, pasămite
Peste cîteva clipite
Vom intra într-o poiană,
Lîngă-oceanul fără seamăn;
Pe ocean stă tolănit
Un ditamai pește-chit,
Canonit de grea urgie
Că nici pînă azi nu știe
Cum să capete iertare;

El o să te roage tare
De la Soare, sus, în cer,
Milă pentru el să ceri;
Spune-i că vei întreba,
Numai vezi de nu uita!

Iată, intră în poiană
Lîngă-oceanul fără seamăn;
Peste el stă tolănit
Un ditamai pește-chit.
Trupu-ntreg îi e arat,

Pari în coaste-i s-au-nălțat,
Chiar un crîng pe coadă-i crește,
Iar pe spate-un sat trăiește;
Între ochi s-a-ncins o horă
Și, chiar de la prima oră,
Prin mustăți, purtînd balerci,
Fetele culeg ciuperci.
Calul peste chit fugea,
Cu copitele-l bătea,
Iar dihania minune
Călătorilor le spune,
Gura-i mare deschizînd
Și, din greu, cu-amar oftînd:
— Domnii mei, vă zic drum bun!
Încotro? Din ce cătun?
— Sîntem soli cu mare fală
Și venim din capitală,
Spuse calul, potolit.
Mergem către răsărit,
Chiar spre casa de smarald!
— N-ați putea, îi roagă cald,
Să mi-l întrebați pe Soare
De ce sufăr și mă doare
Și cît timp va trebui
Încă a mă chinui?
— Bine, pește-chit, prea bine,
Spuse calul. Las' pe mine.
— Tăiculiță, cine știe,
Poate mă scapi de urgie,
Că de zece ani așa
Zac... Te-oi răsplăti cîndva!
Mi ți-l roagă chitul iar
Și oftează cu amar.

— Bine, pește-chit, prea bine,
Strigă Vanea, las' pe mine,

Și căluțul dintr-un salt
Zboară peste malul nalt,
Iar nisipul, sub picior,
Se ridică, parcă-i nor.

Mult, puțin dacă s-au dus,
Dac-au mers pe jos, pe sus,
Dac-au dat de cineva,
Nu știu. Nici nu mă-ntreba.
Basmul iute se desface,
Treaba însă-ncet se face.
Fraților, atîta știu,
C-au ajuns într-un târziu
Unde (m-a-nvățat un vînt)
Crește cerul din pămînt
Și femeile domoale
Furca-n cer o pun, agale.

De pămînt se despărți
Vanea și în cer sui;
Ca un cneaz, fudul e foarte
Și-și dă cușma pe o parte.
— Ce minune! Ce minune!
Mîndră-i țara noastră, spune
El către căluțul lui
În poienile-albăstrui,
Dar cînd ceru-l văd, n-aș vrea
Nici să mai pășesc pe ea.
Cel mai bun pămînt, știi doar,
E și negru și murdar.
Vezi ce-albastru și frumos
E pe-aici. Ce luminos!
Ia te uită-n depărtare
Cum scînteie ca un soare,
De-ți ia ochii. Măi, să știi
Că cetatea lor o fi,

Spune el către căluț,
Prea au pus-o înăltuț!
— E palatu-mpărătesei
Sau, mai bine, al crăiesei,
Îi răspunde cocoșatul.
Luna-n el își face patul.
Peste noapte, singurel,
Soarele se culcă-n el.

Se apropie. La poartă
Stîlpi de sticlă-o boltă poartă,
Stîlpi de aur meșteriți
Și, ca șerpii, răsuciți;
Au deasupra lor trei stele;
Cresc grădini lîngă castele
Și pe crăcile de-argint
Colivii vezi strălucind;

Păsări de-aur ciripesc
Cîntece cu duh crăiesc,
Tot palatul cu palate
Pare un oraș cu sate,
Iar pe-acoperiș, în soare,
Scapără o cruce mare.

Calu-n curte de-a intrat,
Vanea mi-a descălecat.
Intră în castel, la Lună,
Și începe-așa să-i spună:
— Lună-a Lunii, noroc bun!
Sînt Ivan cel din cătun
Și din depărtare vin
Prea plecat să mă închin.
— Șezi, Ivane din cătun,
Zise ea, cu graiu-i bun.
Ia să-mi spui, cam care vînt
Te-a adus de pe pămînt
În a noastră-mpărăție?
De-unde vii? Ce seminție?
Cum ai nimerit aci?
Spune tot, nu te feri!
— Vin din lumea pămîntească
Și din țară creștinească,
Spune-adevărat Ivan.
Am trecut peste ocean,
Că țarin-a poruncit
Ca-n palatul tău slăvit
Să-ți grăiesc... ăă... cum a zis?...
„Spune-i mamei, cu dichis,
Cum că fiica ei ar vrea
Să-nțeleagă de ce ea
De trei nopți și de trei zile
Fața și-o ascunde-a silă;
Frățiorul meu frumos

De ce stă în nour gros
Și privirea lui cea trează
Nu-mi trimite nici o rază?“
Cred c-așa-i! E de mirare
Cum s-o-ntoarcă e în stare!
Dar să-mi amintesc chiar tot
Ce mi-a spus, zău că nu pot...
— Ce țarină? Unde-i casa?
— Parcă tu n-ai ști... Crăiasa!
— Cum? Crăiasa? Ian stai, ian!
O răpiși chiar tu, Ivan?
Strigă Luna-a Lunii. Cum?
Doar că Vanea din cătun
Spune: — Ce? N-aveai habar?
Află că-s scutier la țar
Și că țaru-a poruncit
Ca-n trei săptămîni, zorit,
S-o primească la palat.
Iar de nu, ți-o spun curat,
M-ar fi tras tătucu-n țeapă!
Luna, gata să înceapă
Plînsul, mi-l îmbrățișează,
Mi-l sărută și oftează:
— Ah, Ivane din cătun,
Spune Luna-a Lunii-acum,
Mi-ai adus o veste mare...
Să vorbesc nici nu-s în stare!
Păi tăceam, ne întristam,
Pe crăiasă o plîngeam!
Iacătă de ce, nu-n silă,
De trei nopți și de trei zile
Fața-n nori mi-o ascundeam.
Tot jeleam, mereu jeleam...
Noapte, zi, nu m-am culcat
Și nimic n-am îmbucat;
Iar feciorul meu frumos

S-a-nvelit în nour gros
Și și-a stins raza fierbinte
Nici să vadă înainte,
Dor fiindu-i de crăiasă.
Dar e oare sănătoasă?
Nu e tristă, bolnăvioară?
— Toate ar fi bune, dară
Parcă se usucă, zău.
E cât un chibrit. Mai rău!
Într-o mână o poți ține.
Dar s-o mărita cu bine
Și-atunci cred că s-o-ngrășa:
Știi că țarul vrea s-o ia!
Luna însă se încruntă:
— Șaptezeci de ani și nuntă
Cu o fată tinerică?
Lasă, Vanea! N-avea frică,
Va rămîne mire doar.
Ian ascultă ce tâlhar!

Dar acum s-a isprăvit,
Gata, prea s-a lăcomit!
Vanea zise-atunci: — Se poate...
Dar, de vrei să faci dreptate,
Am să-ți spun și despre chit...
Știu oceanul peste care
Chitul stă, cât e de mare.
Trupul tot îi e arat...
Și, sărmanul, m-a rugat
Să te-ntreb și eu așa:
Chinul când i s-o curma?
Cum să capete iertare?
Și ce vină mare are?
Luna limpede a spus:
— Ce mai? Taine multe nu-s!
Se trudește c-a-nghițit,
Deși Domnul n-a voit,

Treizeci de corăbii. Iată,
De le-o slobozi, pe dată
O să-l ierte Dumnezeu.
Rănilor, deși e greu,
Toate i le-o vindeca
Și ani fericiți i-o da!

Din jilț Vanea se sculă,
Bun rămas apoi își luă,
Luna-l strânse-n brațe tare
La sărutul de plecare.
— Ei, Ivane din cătun,
Sănătate și drum bun!
Frățioare, mulțumesc,
Zile multe îți doresc
Și te rog s-o liniștești
Pe crăiasă, să-i șoptești:
„Mama e mereu cu tine;
Nu mai plînge. Nu e bine.
În curînd te-i veseli,
Nu un moș — așa să știi —
Ci un tînăr, pe-armăsar
Te va duce la altar.“
Ei, drum bun! Domnul cu tine!
Mulțumind cum se cuvine,
Vanea pe căluț se saltă,
Chiuie cu voce-naltă
Și-o pornește-n goana mare,
Că doar treburi tot mai are.

Iar a doua zi Ivan
Îmi ajunse la ocean.
Calul, iată, fuga da
Și pe chit mi-ți-l izbea
Cu copita, alergînd.
Chitul întrebă oftînd:

— Fraților, vai, îndurare!
Voi primi cîndva iertare?
— Stai nițel. Mai stai așa!
Călușorul tot striga.

Mai apoi, intrînd în sat,
Pe țărani i-a adunat
Și, izbind dîrz din copite,
Le-a grăit vorbe cumplite:
— Ascultați, măi, oameni buni,
Astăzi veți vedea minuni.
Dacă nu vrea să se-afunde
Careva din voi în unde
S-o tuliți, cum știți mai iute,
Cu căruțele umplute.
Marea-n clocot va mugi,
Chitul azi se va urni...
Toți atunci se-nspăimîntară,
Se cruciră și strigară
„Văleleu!“ și „Vai de noi!“
Pe la case-o șterg. Apoi,
Strîng în grabă, pun în care
Tot ce are fiecare.
Și, cît ai clipi, fugiră
Și pe chit mi-l părăsiră.
La amiazi nu mai era
În tot satul — zău așa! —
Nici un suflet. Fug plugarii
De parc-ar fi dat tătarii!

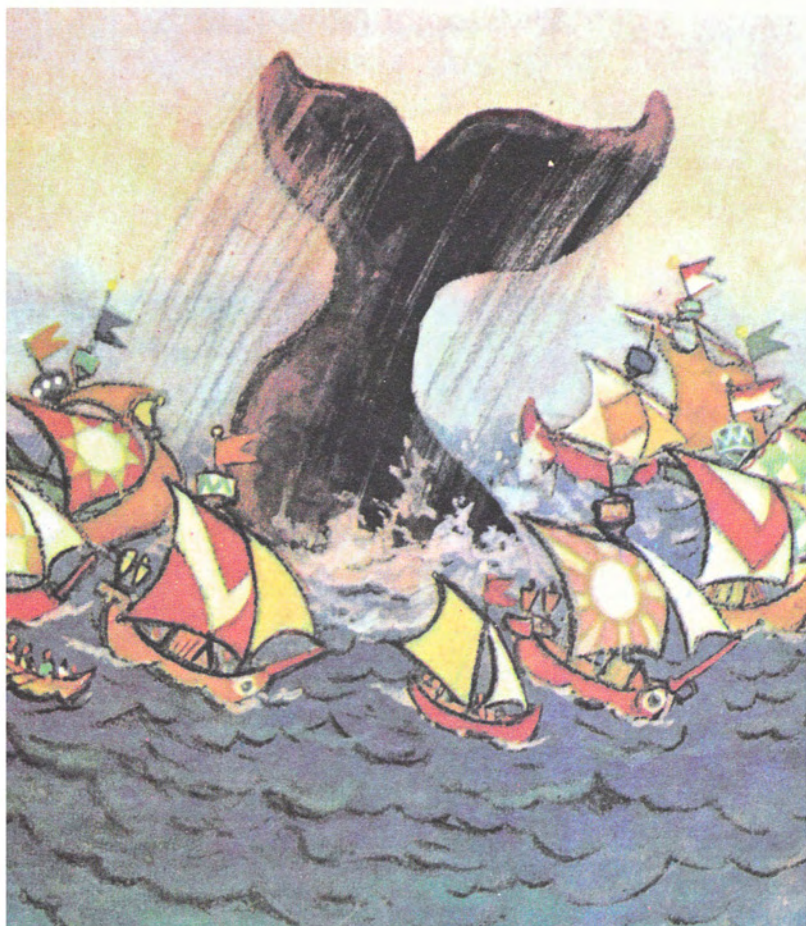
Calu-atunci domol pășește
Peste chit și-apoi răcnește,
Cît de aprig e în stare:
— Pește-chit! Dihanie mare!
Suferi o pedeapsă grea
Pentru-o vină de cîndva.

Deși Domnul n-a voit,
Tu, găman, ai înghițit
Treizeci de corăbii; iată,
De le slobozești, pe dată
Te și iartă Dumnezeu.
Rănile, deși e greu,
Toate ți le-o vindeca
Și ani fericiți ți-o da.

Bine vorba nu sfârșea,
Că zăbala și-o mușca,
Se-opinti cât ai clipi
Și taman pe mal sări.

Iar, minune, chitul-pește
Ca un munte se urnește
Aruncînd, în rînd, pe mare,
Aruncînd fără-ncetare
Vas cu vas — din botu-uriaș —
Cu catarge și vîslași.

Domnul mărilor, de larmă
Nu mai izbuti să doarmă,
Că din tunuri se trăgea
Și din goarne se suna,
Vasele ieșiră-n larg
Cu lungi flamuri la catarg,
Popa zise în neștire
Slujbe lungi de mulțumire,
Pe cînd toți vîslașii-n cor,
Bucuroși, cîntau de zor:
— Hei, pe marea mare, mare,
Undeva, în depărtare,
Ies corăbii să colinde
Cît pămîntul mări cuprinde!

Valurile spumegară,
Navele se-ndepărtară,
Iară chitul, fericit,
Strigă ca înnebunit,
Deschizînd cât îl încape
Gura și izbind prin ape:
— Dragii mei, vă mulțumesc!
Ah, cum să vă răsplătesc?
Poate vreți scoici colorate?
Peștișori de aur, poate?
Poate vreți mărgăritare?

Vă aduc tot ce-s în stare!
— Pește-chit, noi, drept răsplată
Nu vrem ce ne-ai spus, îndată
Îi răspunde-atunci Ivan.
Mai curînd, ia din ocean
Un inel ce-avea crăiasa...
Ea ne-o fi împărăteasa!
— Pentru-așa prieten, bine.
Dau și sufletul din mine!
Jur că pînă-n zori de zi
Inelușul l-oi găsi,
Îi răspunse lui Ivan
Chitul, — și căzu-n ocean.

Iată că din coadă bate,
Cheamă-n mările-nspumate
Al nisetrilor popor
Și îi spune-n mare zor:
— Să-mi găsiți pînă diseară
Un inel, minune rară,
Ce-a căzut de pe pămînt.
Dați de el și, pe cuvînt,
Vă voi înălța în grad:
Îmi veți fi boieri de sfat!
Dar dacă porunca-mi dreaptă
N-o-mpliniți, atunci v-așteaptă...
Toți nisetrii se-nchinară
Și, cuviincios, plecară.

Iar cam după ora trei,
Doi nisetri albi și grei
Lîngă chit sfios plutiră
Și smerit așa grăiră:
— Mare țar! Vai, nu ne bate!
Toată marea, cît se poate,
Am umblat și-am scormonit,

Dar inelul n-am găsit.
Credem că doar Moș Răspăr¹
L-ar afla; într-adevăr,
Cum se plimbă multicel,
Sigur știe de inel.
Însă, parcă-i un făcut,
Nu știm unde-a dispărut...
— Să fie găsit de-ndat'!
Strigă chitul supărat
Și tot mișcă din mustață:
Ia să-l văd și eu la față!

Iar cei doi se ploconiră,
La judecător fugiră
Poruncind ne-ntîrziat
Un ucaz să fie dat
Ca să fie-adus de păr
Îndrăcitul Moș Răspăr.
Cînd plătica auzea
La ucaz de zor scria,
Iară somnul, sfetnic mare,
Iscăli cu-o pană tare.
Racul negru pături
Foaia și-o pecetlui.
Doi delfini apoi chemară
Poruncind cu vorbă rară
Ca, din vrere-mpărătească,
Mările să scotocească
Și pe Moș Răspăr, chefliu,
Bătăuș și zurbagiu,
Să-l găsească ne-ntîrziat
Și să-l ducă la-mpărat.

¹ Răspăr — peștișor de apă dulce
semănînd cu bibanul. Aripioara
dorsală pare o creastă cu ghimpi.

Iar delfinii se-nchinară,
După Moș Răspăr plecară.
Cată-n mări, aici-colea,
Cată-n râuri, iar așa,
Iezere adânci măsoară,
Prin strîmtori mi se strecoară;
Nu e Moș Răspăr și pace.
Și se-ntorc — te uită, drace! —
Mai să plîngă de necaz.
Dar deodată, într-un iaz,
Iată, mare gălăgie:
— Măi, ce dracu? Ce să fie?
Scurt, delfinii, într-o doară,
Și în iaz se cufundară.
Colo, Moș Răspăr de-un ceas
Se bătea cu un caras.

— Dare-ar dracii toți în voi!
Uite ce mai tărăboi!
Mari viteji avem în țară...
Solii amîndoi strigară.
— Ce vă pasă? Moș Răspăr
Se răsti, pufnind pe nări.
Gluma voastră nu-mi prea place
Și vă-nțep, de nu-mi dați pace!
— Of, ce păcătos chefliu,
Bătăuș și zurbagiu!
Toată viața știm c-ai bea,
Tot te-ai bate și-ai striga...
Doar pe drumuri te găsim!
Ei, dar ce să ne tocmim,
Uite-aici ucazul dat.
Hai degrabă la-mpărat!
Și-amîndoi, pe Moș Răspăr
Mi ți-l iau frumos de păr

Și, așa, cu el plecară.
Însă moșul strigă iară:
— Fraților! Vă îndurați!
Înc-o dată doar să-mi dați
Voie nițeluș să-l bat
Pe carasul blestemat,
Că de strașnică ocară
M-a făcut în astă seară...
A strigat ce-a mai strigat,
Pîn' la urmă a-ncetat.
Și l'au luat solii pe sus
Și pe Moș Răspăr l-au dus
Drept la chitul împărat,
Unde l-au înfățișat.

— Ai fi vrut să-mi vii pe mîine?
Unde-mi umbli, fiu de cîine?
Strigă țarul supărat.
Moș Răspăr a-ngenuncheat
Tremurînd de vina-i mare
Și cerînd smerit iertare.
— Să te ierte Dumnezeu,
Că atunci te iert și eu!
Dar, ca să te iert, să știi,
Vrerea-mi ai a-ndeplini.
— Bucuros, țar-chit! Mă prind!
Strigă Moș Răspăr scîncind.
— Umbli-n ape de tot felul.
Cred că știi unde-i inelul...
— Al crăiesei? Cum să nu!
Pot să ți-l aduc și-acu'!
— Du-te-atuncea mai degrabă
Și să-mi vii cu bună treabă!

Închinîndu-se spășit,
Pleacă Moș Răspăr grăbit.

Cu slujbașii toți se ceartă,
C-un biban se ia la harță
Și, în drum, stîlci ușor
Nasu-a șase peștișori.
După care faptă mare
Se azvîrle-ntr-o vîltoare
Și, pe fund, sub munți de apă,
O lădiță că dezgroapă,
De o sută puduri grele.
— Asta-i treabă cu belele!...
Și, din mările-argintii,
Cheamă neamul de scrumbii.

Ele-ndată se adună
Lărmuind ca o furtună,
Peste tot se-aude: — Zdup!

Și-alandala-apoi: — Hei-rup!
Dar, de strașnic ce răcniră,
Numai bine răgușiră,
Iar lădița — ce păcat! —
Nici c-un deșt nu s-a mișcat.
— Zi scrumbii, și pace bună.
Păi, așa, mai stăm o lună!
Moș Răspăr, deci, s-a-nturnat
Și nisetrii i-a chemat.

Iar nisetrii se adună,
Tac, pun umăru-mpreună
Și ridică de îndată
Hop! lădița scufundată.
— Măi flăcăi! Ei, seama luați!
Drept spre țar vă îndreptați,
Că eu pornesc cătinel
Să mai m-odihnesc nițel.
Mă cam ia cu somn, băieți,
Și-ochii mi se-nchid, vedeți...

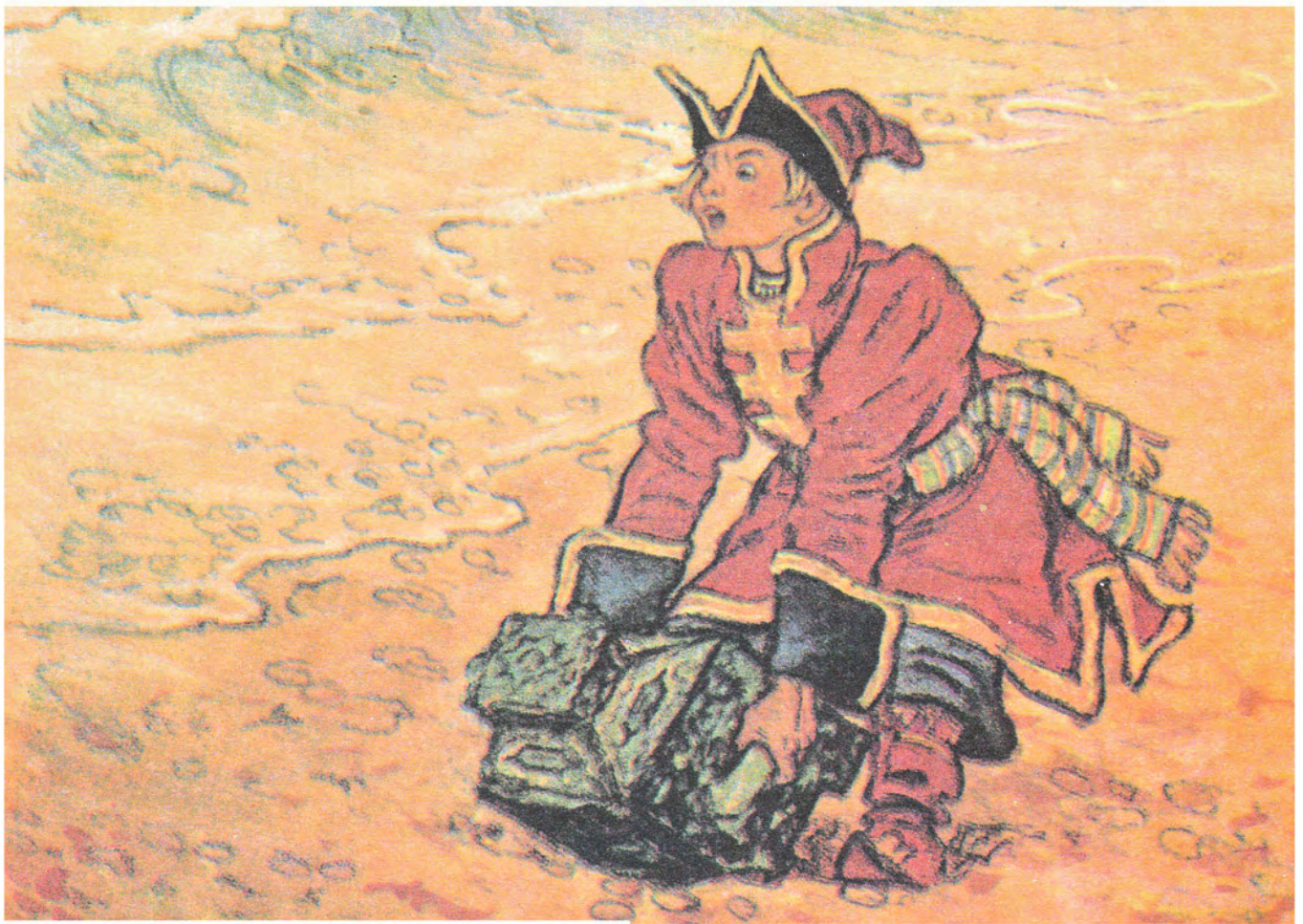
Merg nisetrii-not spre țar,
Însă Moș Răspăr, ștregar,
Tuști! în iazul din vecini
De-unde-a fost scos de delfini,
Ca să se mai bată iar,
Nărăvitul de tâlhar!
Ei, dar să-l lăsăm în pace,
Să vedem Ivan ce face.

E tăcere pe ocean.
Pe nisip, întins, Ivan
După chit privește-n zare
Mormăind cu supărare,
Iar căluțul credincios

Doarme pe nisip, frumos.
Se-nsera, era răcoare,
Apusese mîndrul soare
Și de focul lui curat
Cerul tot părea spălat.
Însă chitul nu se-arată.
— Bată-te, chit, să te bată!
Face-te-ai de rîs și-ocară!
A jurat ca pînă-n seară
Cu inelu-aici să vie,
Dar să dea de el nu știe
Și acum pe somn s-a pus!
Iată, soarele-a apus
Și...

Dar marea clocoti
Iară chitul se ivi:
— Pentru binele făcut,
Eu cuvîntul mi-am ținut.
Și lădița — buf! — la mal
Cade și-o împinge-un val.
Malul surd a bubuit.
— Ei, acum te-am răsplătit.
Dacă va mai trebui,
Poți să mă mai chemi, să știi.
Ce-ai făcut tu pentru mine
N-am să uit... Rămîi cu bine!
Chitul-țar atunci tăcu
Și-n oceanu-adînc căzu.

Dar căluțul se trezise,
Se sculase și-apoi zise,
La Ivan dacă privi
Și, voios, pe loc sări:
— Pește-chit, ei, bravo ție!
Te plățiși de datorie!
Pește-chit, îți mulțumim,

Că, ce-i drept, ne cam grăbim!
Hai, stăpîne, și te scoală,
Lasă lene și tînjală,
Timpul nu se-oprește-n loc,
Mîine-i ziua de soroc,
Dacă-ntîrzii, moșul moare...
Dar Vaniușa spuse: — Oare
Nu vezi lada că-i prea grea?
N-o pot singur ridica;
Chitul o fi pus în ladă
Cinci sute de draci, grămadă!
Nu-s în stare să fac treaba,
Am cercat, dar e degeaba!
Calu-atunci, nerăspunzînd
Și lădița ridicînd
Parcă fără greutate,
Ca pe-un fulg o saltă-n spate.
— Hai, Ivan, c-o iau din loc.

Ca s-ajungem la soroc,
Va să mergem voinicește.

Ziua-a patra cînd mijește,
Vanea intră în cetate.
Țaru-aleargă pe cît poate:
— Ei, inelul?

Cumpătat
Vanea mi-a descălecat,
Răspunzînd cu mîndru grai:
— Uite lada, ce credeai?
Cheamă oaste mai voinică.
Lada pare mititică,
Dar și-un pîlc de draci ar frînge!
Țaru-ndată oaste strînge
Și poruncă dacă-a dat
I se-aduce în palat
Lada. Iar acum crăiesei

Dulce-i murmură:

— Miresei,

I-am adus inelu-n dar.

Trebuie să spun, deci, iar

Că nimic nu ne oprește

Și că, dacă ea dorește,

Mîine, chiar, ne cununăm,

Nici o zi nu amînăm.

Însă-acum, iubito, crez

Că inelul vrei să-l vezi?

El e în odaia ta.

Dar crăiasa-i spune: — Da,

Știu, știu... Însă, drept să-ți spun,

Nu poftesc să mă cunun.

— Păi de ce, lumina mea?

Te iubesc nespus și-aș vrea,

Tare-aș vrea să mă înșor.

Dacă nu... cred că-am să mor

De durere, mîine chiar!

Iartă-mi îndrăzneala, dar

Fie-ți milă, o, crăiasă!

Spune fata cea frumoasă:

— Ci privește, ești cărunt.

Eu copilă încă sînt.

Ne putem noi cununa?

Țarii toți coate și-or da

Că bunicu-a luat nepoata!

Țaru-i mînios: — Ei, gata!

Rîdă numai! Fac ce fac

Și le vin la toți de hac:

Peste ei voi năvăli,

Neamul li-l voi nimici!

— Chiar de nu vor rîde-așa,

Ne putem noi cununa?...

Mai cresc iarna flori? Zău nu!

Eu frumoasă, iară tu?...

Tu cu ce te poți făli?

Mai întreabă fata.

— Știi,

Sînt bătrîn, dar sînt voinic,

Zice țarul, cam peltic.

Dacă m-oi găti mai bine

Ai să vezi că orișicine

Crede că-s flăcău viteaz.

Seama ai să-ți dai chiar azi...

Dar, dacă îi vede graba,

Fata spune: — Nu, degeaba!

Orice-ar fi, să știi, nicicînd

Nu mă vād alături stînd

De-un urît plin de belele,

Care n-are nici măsele!

Țarul aprig chibzuiește

Și-ncruntîndu-se șoptește:

— Ce să faci atunci? Am zor.

Tare vreau să mă înșor.

Iară tu, parcă-ntr-adins,

„Nu și nu“ o ții întins...

— Nu cu un moșneag în casă,

I-a răspuns fata frumoasă.

Fă-te mîndru, tînăr iar

Și-atunci mergem la altar.

— Păi, iubito, tu nu știi

Că nu poți întineri?

Numai Domnul... O minune...

Dar crăiasa-ndată spune:

— Dacă te arăți viteaz,

Ai să-ntinerești chiar azi.

Ia aminte: mîine-n zori,

Poruncește repejor

Ca în curtea ta cea mare

Să se pună pe picioare

Trei cazane la un loc

Și, sub ele, câte-un foc.
Primul să cuprindă, toată,
Numai apă înghețată,
Apă fiartă cel de-al doilea,
Iară lapte cel de-al treilea,
Dar să fiarbă, știi, de zor...
Dacă vrei să te însori,
Încetează să te cruți:
Fără haine, gol-goluț,
Sai în lapte să te moi,
Sai în apa fiartă-apoi,
Iar apoi în cea-nghețată
Și-ai să te trezești îndată
Tînăr cum n-ai fi crezut!
Țaru-atuncea a tăcut.
Dar, văzînd că-i strîns cu ușa,
Mi ți-l cheamă pe Vaniușa.

— Ce? Mă mîi iar spre ocean?
Spune mînios Ivan.

Nu, mai pune-ți pofta-n cui!
Sînt trudit, cum nimeni nu-i.
Nu mă duc și pace. Basta!

— Nu, Vaniușa, nu e asta.
Mîine poruncesc în zori
Să se pună repejor
Trei cazane la un loc
Și, sub ele, câte-un foc.
Primul va cuprinde, toată,
Numai apă înghețată,
Apă fiartă cel de-al doilea,
Iară lapte cel de-al treilea
Și... va fierbe binișor.

Tu ai să pofțești în zori,
Ca-ncercare, să faci baie
Din copaie în copaie!

— Cum o ia pe ocolite!
Strigă Vanea. Pasămite
Doar găinile, mă iartă,
Bune-s pentru apă fiartă.
Iară eu nu sînt curcan,
Nici găină, sînt Ivan.
Știi, în apa înghețată
Poate m-aș scălda o dată,
Dar, de faci un foc mai viu,
M-ai pierdut de mușteriu.
Lasă-te de viclenii!
Pe Ivan nu-l duci, să știi...

Însă țarul doină-o ține:
— Ce? Stai la tocmeli cu mine?
Vezi că pleci dintre cei vii!
Dacă mâine-n zori de zi
Nu faci cum îți poruncesc,
Zău, am să te canonesc
Și-am să te ucid doar după
Ce-n bucăți au să te rupă.
Piei de-aici!

Ivan, oftînd,
O porni atunci plîngînd
Spre căluțul lui cuminte.
Iar căluțul, cum îl simte:
— Ce-i, Vaniușa? Ce te doare?
Ce ai, dragă frățioare?
Mirele bătrîn cumva
Iar a născocit ceva?
Vanea calu-mbrățișează,
Îl sărută și oftează:
— Vai de mine! Of, tîlharul!
Vrea să mă dea gata țarul!
Ia gîndește-te, mai spune,
Să mă scald acum mă pune,
Gol-goluț, de prima dată
Într-o apă înghețată,
Într-a doua clocotită
Și în lapte-ncins pe plită!
Iar căluțu-i zice-n grabă:
— Tii, afurisită treabă!
Toată dragostea mea, zău,
Trebuie să scapi de rău.
Dac-ai luat atuncea pana...
Numai de la ea, dușmana,
Ți s-a tras... Nu plînge-așa,
Lasă, om scăpa cumva;
Și, să știi că pier și eu,

Nu te părăsesc la greu.
Uite: mâine-n zori de zi,
Cînd în curte gol vei fi,
Tu pe țar întreabă-l: „Oare
N-ai putea, din mila-ți mare,
Să-mi trimiți, slăvite cneaz,
Calul, să-mi iau bun rămas?”
El se va îndupleca.
Eu din coadă-atunci voi da,
Botu-mi voi muia-n cazane,
Voi stropi — auzi, Ivane? —
Și apoi voi șuiera.
Tu pe gînduri nu mai sta,
Sai în lapte să te moi,
Sai în apa fiartă-apoi,
Iar apoi în cea-nghețată.
Dar acum te culcă-ndată...
Dormi, Vaniușa. Somn ușor!

Iar a doua zi, în zori,
Da căluțul din picior.
— Ei, stăpîne! Dormi degeaba?
Cine vrei să-nceapă treaba?
Vanea-atunci se scărpină,
Se întinse, se sculă
Și, ce s-a-mbrăcat el, doar,
Că a și pornit la țar.

Iar cazanele fierbeau.
Lîngă ele-n rînd stăteau
Surugii și bucătari,
Și argații mici și mari,
Lemne-n foc puneau avan
Și vorbeau despre Ivan.
Pe furiș la el cătau,
Și, din timp în timp, rîdeau.

Iată, pe nepusă masa,
Vine țarul cu crăiasa
Și-n ceardac se pregătesc
Pe voinic când îl zăresc.
— Hei, Vaniușa să înceapă!
Frate, vîră-te în apă!
Strigă țarul îmbufnat.
Vanea-atunci s-a dezbrăcat
Nerostind nici un cuvînt,
Iar crăiasa-nfășurînd
Vălul, ca să nu îl vadă,
Își luă ochii de la cadă.

Vanea stă lîngă cazane.
Țarul strigă: — Ce-i, Ivane?
Ce-mi tot stai pe gînduri dus?
Fă așa precum ți-am spus!
Doar că Vanea-ntreabă: — Oare
N-ai putea, din mila-ți mare,
Să-mi trimiți, slăvite cneaz,
Calul, să-mi iau bun rămas?
Țaru-oleacă se gîndi
Și, să vrea, binevoi,
Dînd porunca. Iar căluțul
Fu adus. Lăsîndu-i hățul,
Sluga se îndepărtă.
Calu-atunci din coadă dă,
Moaie botul în cazan,
Cu mișcări de năzdrăvan
Scurt pe Vanea mi-l stropește
Și-apoi șuieră șerpește.
La căluț Ivan privi,
În cazanu-ntîi sări,
În al doilea de îndată
Și-ntr-al treilea, înc-o dată.
Cît de frumușel ieși,

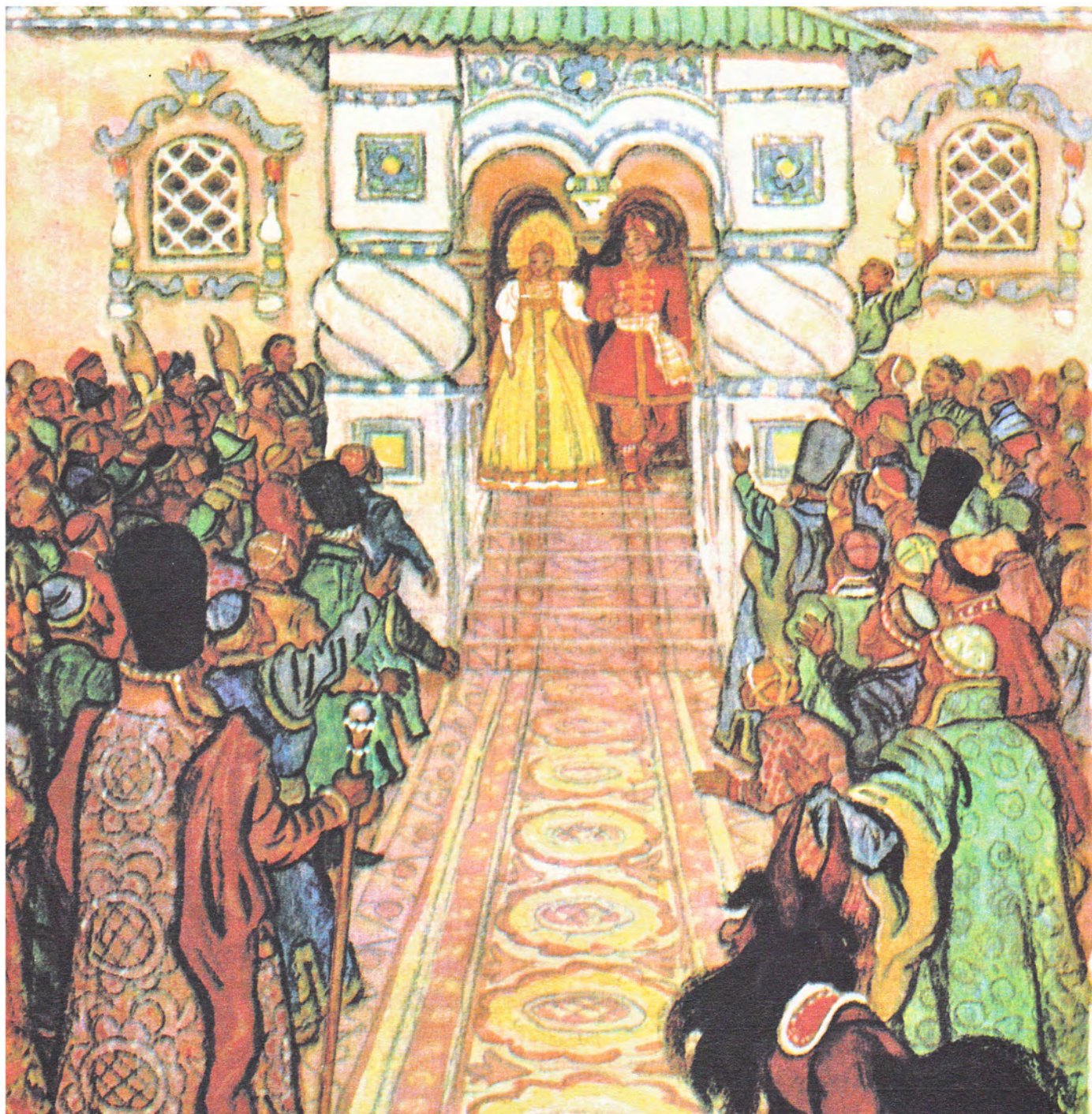
Nici că pot a povesti!
Straiele și le-mbracă
Și crăieseii se-nchină
Strălucind de tinerețe
Și nespūsă frumusețe.
— Ce minune-i asta? Zău,
Ce mîndrețe de flăcău!
Se-auzea strigînd din gloată.

Țarul porunci îndată
Ca să fie dezbrăcat.
Se-nchină cam tremurat
Și-n cazan dacă sări,
Fierse-acolo și muri!

Se făcu tăcere mare,
Iar crăiasa, cu glas tare,
Spuse-atuncea lămurit:
— Țarul vostru a murit!
De aici am să vă fiu
Eu țarină. Vreau să știu:
Mă iubiți? Atunci, priviți-l
Și pe țar și îndrăgiți-l!
Și-arătă către Vaniușa.

— Te iubim! răcniră-acușa
Poporeni. Și ne-am duce-n
Iad, chiar, pentru chipu-ți dulce.
De hatîrul tău vrem dar
Ca Ivan să fie țar!

Țaru-atunci luînd de mînă
Pe țarină-o duse pînă
La altar, de-i cununară.

Tunuri multe răsunară
În cetate, goarne mii.
Pivnița se aburi
De butoaie vechi cu vin
Și-mbătîndu-se din plin
Chiuiău toți gură-cască:
— Ura! Mirii să trăiască!
Măi, ce țar! Măi, ce țarină!

În palat s-a pus de cină.
Vinul ca un rîu țîșnește,
Iar norodul chefuiește.
Cneji, boieri, tot beau mereu
Și pe-acolo-am fost și eu.
Bere, mied și vin aprins
Pe mustăți mi s-au prelins,
Dar în gură — ce păcat! —
Nici un strop nu mi-a picat...